

Sygn. akt II AKzW 1514/21

POSTANOWIENIE

Dnia 13 stycznia 2022 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Robert Pelewicz

Protokolant: st. sekr. sąd. Szymon Olesiński

przy udziale Prokuratora Prokuratury Regionalnej w Krakowie Marty Gdańskiej - Kusior

po rozpoznaniu zażalenia wniesionego przez obrońcę skazanego R. H. (syna M.) na postanowienie Sądu Okręgowego w Tarnowie z dnia 30 listopada 2021 r., sygn. akt III Kow 1724/21, w przedmiocie odmowy udzielenia warunkowego przedterminowego zwolnienia z odbycia reszty kary pozbawienia wolności,

na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. i art. 624 § 1 k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 k.p.k. w zw. z art. 1 § 2 k.k.w.

postanawia

uchylić zaskarżone postanowienie i sprawę przekazać Sądowi Okręgowemu w Tarnowie do ponownego rozpoznania.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 30 listopada 2021 r., sygn. akt III Kow 1724/21, Sąd Okręgowy w Tarnowie odmówił skazanemu R. H. udzielenia warunkowego przedterminowego zwolnienia z odbycia reszty kary 4 lat pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Raciborzu z dnia 18 lipca 2019 r., sygn. akt II K 362/19, za przestępstwo z art. 197 § 1 k.k. w zw. z art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i inne.

Na to postanowienie zażalenie wniósł obrońca skazanego adw. E. P., zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych przyjęty za podstawę zaskarżonego rozstrzygnięcia, poprzez niesłuszne uznanie, iż nie zachodzą przesłanki do udzielenia warunkowego przedterminowego zwolnienia skazanego R. H. z odbycia reszty kary pozbawienia wolności.

W konkluzji zażalenia obrońca skazanego wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez udzielenie skazanemu warunkowego przedterminowego zwolnienia z odbycia reszty kary pozbawienia wolności.

Sąd Apelacyjny w Krakowie stwierdził, co następuje:

Zażalenie zasługuje na uwzględnienie.

Nie kwestionując okoliczności podniesionych w części motywacyjnej zaskarżonego postanowienia, mających z jednej strony świadczyć o pozytywnych zachowaniach skazanego R. H., co znajduje potwierdzenie w opinii Dyrektora Zakładu Karnego w N. (k. 14-15), a z drugiej strony, że „wniosek skazanego jest zdecydowanie przedwczesny z racji charakteru przestępstwa, okoliczności jego popełnienia resocjalizacja skazanego winna być nadal prowadzona w warunkach zakładu karnego” (k. 39), przypomnienia wymaga, że z treści art. 77 § 1 k.k. wynika, iż rozpoznając wniosek o udzielenie skazanemu warunkowego przedterminowego zwolnienia należy ocenić wszystkie ustawowe okoliczności i ustalając prognozę kryminologiczno-społeczną wskazać, które z nich sprzeciwiają się postawieniu pozytywnej prognozy, ewentualnie przemawiają za udzieleniem warunkowego przedterminowego zwolnienia. Prognoza powinna być zatem rezultatem kumulatywnej oceny wszystkich kryteriów zawartych w normie art. 77 § 1 k.k. i na tej podstawie sąd winien dopiero zważyć, czy skazany zasługuje na dobrodziejstwo warunkowego przedterminowego zwolnienia (np. postanowienie SA w Lublinie z 21.04.2010., II AKzW 291/10, KZS 2010/9/75).

Analiza uzasadnienia zaskarżonego postanowienia prowadzi do wniosku, że dość lakoniczne stanowisko Sądu Okręgowego nie odpowiada jednak rzeczywistej treści art. 77 § 1 k.k. i w konsekwencji doprowadziło do wadliwej, gdyż niepełnej oceny przesłanek warunkowego przedterminowego zwolnienia, które zawarte są w tym przepisie. Należy bowiem podkreślić, że warunkiem ustalenia pozytywnej prognozy wobec sprawcy przestępstwa, uzasadniającej decyzję o udzieleniu warunkowego przedterminowego zwolnienia jest uwzględnienie wszystkich okoliczności dotyczących tego sprawcy, jakie zostały ujawnione w toku postępowania o warunkowego przedterminowe zwolnienie, z punktu widzenia kryteriów przewidzianych w art. 77 § 1 k.k. Zgodnie z tym przepisem natomiast skazanego na karę pozbawienia wolności sąd może warunkowo zwolnić z odbycia reszty kary tylko wówczas, gdy jego postawa, właściwości, warunki osobiste, okoliczności popełnienia przestępstwa oraz zachowanie po jego popełnieniu i w czasie odbywania kary uzasadniają przekonanie, że skazany po zwolnieniu będzie stosował się do orzeczonego środka karnego lub środka zabezpieczającego i przestrzegał porządku prawnego, w szczególności nie popełni przestępstwa (postanowienie SA w Krakowie z 26.08.2014., akt II AKz w 903/14, KZS 2014/10/44).

Tak szczegółowe określenie materialnoprawnych kryteriów, przy uwzględnieniu których powinna być podejmowana decyzja o warunkowym zwolnieniu, jak w art. 77 § 1 k.k., stawia jednocześnie precyzyjne wymogi w zakresie rozważenia określonych okoliczności w postępowaniu w przedmiocie zastosowania tej instytucji. W konsekwencji postępowanie to powinno być tak ukierunkowane, by poza uwagą sądu orzekającego na podstawie art. 77 § 1 k.k. nie pozostały żadne doniosłe okoliczności dotyczące skazanego, należące do kategorii określonych w tym przepisie, a które mogłyby być podstawą do wyciągnięcia wniosków co do prognozy wobec jego osoby. Ustalenie pozytywnej prognozy, o której mowa w art. 77 § 1 k.k. musi bowiem stanowić bowiem wynik rozważań kompleksowych, dotyczących wszystkich okoliczności faktycznych i ustawowych kryteriów warunkowego zwolnienia, a nie efekt wybiórczego eksponowania jedynie części z nich. Pominięcie okoliczności, które mają doniosły charakter z punktu widzenia zastosowania art. 77 § 1 k.k., będzie zawsze wskazywać na rażące naruszenie art. 7 k.p.k., bez wątpienia mające wpływ na treść postanowienia o warunkowym przedterminowym zwolnieniu (postanowienie SN z 14.04.2021., V KK 32/21, LEX 3224268).

Taka sytuacja miała miejsce w niniejszej sprawie, o czym przekonuje z jednej strony treść uzasadnienia zaskarżonego postanowienia, z drugiej zaś wywody zawarte w zażaleniu obrońcy skazanego. Jak już zasygnalizowano, głównym założeniem, jakie przyjął Sąd Okręgowy była przedwczesność wniosku, gdyż „z racji charakteru przestępstwa, okoliczności jego popełnienia resocjalizacja skazanego winna być nadal prowadzona w warunkach zakładu karnego” (k. 39). Sąd ten z jednej strony wskazał na takie elementy w zachowaniu skazanego, jak „Zachowanie i postawa skazanego w trakcie odbywania kary są pozytywne. Skazany nie generuje konfliktów, nie uczestniczy w podkulturze więziennej. W trakcie odbywania kary brał udział w treningu zastępowania agresji oraz w kursie zawodowym.” (k. 39), ale z drugiej strony pominął regulaminowe zachowanie skazanego wobec funkcjonariuszy i zgodne zachowanie ze współsadzonymi, uzyskanie 13 nagród i brak kar dyscyplinarnych, odbywanie kary w systemie programowego oddziaływania, zatrudnienie na terenie jednostki penitencjarnej i dobra opinia w tym zakresie, krytyczny stosunek do popełnionego przestępstwa i dotychczasowego życia.

Analiza materiału dowodowego zgromadzonego w toku postępowania wskazuje więc, że stanowisko Sądu Okręgowego jest niepełne, gdyż część okoliczności doniosłych z punktu widzenia ustalenia pozytywnej prognozy została niezasadnie pominięta. Sąd ten wprawdzie uwzględnił, jakich przestępstw dopuścił się skazany, niemniej pominął to, jaki obraz osobowości skazanego rysuje się przez pryzmat tego rodzaju zachowań, jakie zostały mu przypisane. Z treści art. 77 § 1 k.k. należy bowiem wywodzić, iż to z okoliczności popełnionego przez skazanego przestępstwa należy wyprowadzać przekonanie o istnieniu pozytywnej prognozy. Sąd Okręgowy, akceptując możliwość zastosowania art. 77 § 1 k.k. do sprawców wszystkich przestępstw, nie poddał w ogóle analizie tego, czy okoliczności dotyczących przypisanych skazanemu przestępstw zawierają jakieś elementy pozwalające pozytywnie określić aktualnie wniosek o pozytywnej prognozie wobec skazanego, czy też mogą rzutować pozytywnie na ocenę jego osobowości.

Oczywiste jest przy tym, że zasadą jest wykonanie kary w całości, zaś zastosowanie warunkowego przedterminowego zwolnienia, którego istotą jest odbycie części kary pozbawienia wolności z kary orzeczonej, jest wyjątkiem i może być stosowane w szczególnie uzasadnionych wypadkach, a więc wtedy, gdy ocena kryteriów pozytywnej prognozy,

o których mowa w art. 77 § 1 k.k., prowadzi do wniosku nie tylko o możliwości zastosowania zawartej w nim instytucji, ale także o celowości takiego zabiegu. Przesłanki zastosowania instytucji warunkowego zwolnienia służą zatem prawidłowemu ustaleniu, że z jednej strony cele kary pomimo niewykonania jej w całości zostały wobec skazanego osiągnięte, z drugiej zaś, że wykonanie kary w części wynikającej z postanowienia o warunkowym przedterminowym zwolnieniu uzasadnia również przekonanie o tym, że społeczeństwo nie będzie narażone na naruszanie porządku prawnego przez skazanego, który kary orzeczonej w całości nie odbył (zob. postanowienie SA w Krakowie z 28.10.2019., II AKZw 31/19, LEX 3007589).

Błędem Sądu Okręgowego orzekającego w niniejszej sprawie był zatem brak konkretnej analizy okoliczności wynikających z popełnionych przez skazanego R. H. przestępstw w relacji tego, czy można z nich wyprowadzić pozytywny wniosek o jego zachowaniu po opuszczeniu zakładu karnego. Brak tej analizy wskazuje na naruszenie w postępowaniu art. 7 k.p.k. oraz art. 92 k.p.k., gdyż przesłanka warunkowego przedterminowego zwolnienia w postaci okoliczności popełnienia przestępstwa i jej wpływ na zastosowanie instytucji z art. 77 § 1 k.k., została rozważona w sposób wadliwy, oderwany od jej istoty i celu. Okoliczność ta bez wątpienia nakazuje podzielić zarówno podniesiony w zażaleniu zarzut i z tego względu zaskarżone postanowienie należało uchylić.

Rozpoznając ponownie sprawę Sąd Okręgowy rozstrzygnie o zasadności wniesionego przez obrońcę skazanego wniosku (k. 2-3), przy uwzględnieniu powyższych uwag.

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w sentencji niniejszego postanowienia.